

דף לג.

עין משפט א.ב. אר"ח סימן קד סעיף ג.

ג. אפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק ב, אבל עקרב פוסק ג כיון שהוא מועד להזיק.

הגה: ובנחש יכול לילך למקום אחר כדי שיפול מרגלו. גם בנחש אם ראה שהוא כועס ומוכן להזיק פוסק.

עין משפט ג. אהע"ז סימן יז סעיף כט.

כט נ. אין מעידים על אדם שמת אלא א"כ ראוהו שמת ודאי ואין בו ספק, אבל נפל לגוב אריות אין מעידים עליו, דשמא לא היו רעבים ז. אך אם ראוהו שנפל לחפירה של נחשים ועקרבים, מעידים עליו שמת. דכשדוחקן מזיקים אותו.

עין משפט ד.ה. אר"ח סימן קד סעיף ד.

ה. ד. ראה שור שבא כנגדו פוסק שמרחיקין משור תם נ' אמות, ומשור מועד כמלא עיניו. ואם השוורים שבאותו מקום מוחזקים שאינם מזיקים אינו פוסק ה.

עין משפט ו. אר"ח סימן קיד סעיף א.

א. מתחילין לומר בברכה שניה משיב הרוח ומוריד הגשם בתפלת מוסף

ב. וינינו להפסיק בדיבור לומר לאחר שיוציא אותו מעליו, ואם אינו יכול לכוין בתפלתו יפסיק גם בדיבור ולא חשיב הפסק, אבל ללכת למקום אחר מותר, כך הוסיף הרמ"א, דלא מצינו שהליכה נקראת הפסקה בשום מקום.

ג. אפי' בדיבור, ב"ח. וה"ה כל מין שמזיק כגון מה שנקרא אפעה.

ד. ואין תולין דשמא נעשה לו נס כחנניה מישאל ועזריה, דהרי בנס לא תולים, ודלא כהירושלמי, כ"כ הח"מ. והוא מברייטא יבמות קכ"א וכת"ק.

ה. ובשוורים המסורסים אינו פוסק, ב"י בשם רבינו יונה.

של יו"ט האחרון של חג ו' ואין פוסקין עד תפלת מוסף ז' של יו"ט הראשון של פסח.

או"ח סימן קיז סעיף א

עין משפט ז.

א. בברכת השנים ח' צריך לומר בה בימות הגשמים "ותן טל ומטר" ומתחילין לשאול מטר בחוצה לארץ בתפלת ערבית של יום הששים אחר תקופת ט' תשרי, ויום התקופה בכלל, ובארץ ישראל מתחילין מליל

ו. ברכות ל"ג. והטעם שקבעוה בברכה שניה כשם שתחיית המתים חיים לעולם כך הגשמים חיים לעולם ע"כ קבעוה בברכת מחיה המתים, טור.

והטעם שברכה שניה אינה פותחת בברוך מפני שסמוכה לחברתה, וכן כל הברכות אינם פותחות בברוך כיון שכל אחת סמוכה לחברתה.

וה' יכוין באמרו אתה גבור לעולם אדו' לשם אגל"א והוא סגולה להצלחה ולחן, כה"ח אות ג'.

ז. ומה שלא מתחילין בערבית מכיון שאין כולם נמצאים בבית הכנסת. ויעשו אגודות אגודות זה מזכיר וזה אינו מזכיר. ומה שלא מתחילין בשחרית משום שיסברו שכבר התחילו מערבית ולשנה הבאה יתחילו מערבית.

וה' ובליל יו"ט של חג או בשחרית אם הזכיר גשם אינו חוזר וכך פסק החיד"א, ומ"ב אות ג', וכה"ח אות ז'.

ח. בני ספרד נהגו לומר בימות החמה ברכנו ובימות הגשמים ברך עלינו וכ"כ האר"י ז"ל שנכון לומר כן, כה"ח אות א'.

וה' ולא יאמר ושבענו מטובה אלא "מטובך" שזה חוזר על הקב"ה. ועיין בכה"ח אות ב'. ט. ד' תקופות הם, בתשרי, בטבת, בניסן, ובתמוז והם זמן המעבר מעונה לעונה.

ז' בחשון י' ושואלין עד תפלת מנחה כ של ערב יו"ט הראשון של פסח, ומשם פוסקין.

א"ח סימן רצד פ"א

עין משפט ז' ט.

א. אומרים הבדלה בתפלה בחונן הדעת ל, ואם טעה ולא הבדיל משלים תפלתו ואינו חוזר מ, שצריך להבדיל על הכוס, אבל אם טעם קודם

י. ובחור"ל היכא שצריכה גשם ומים במר חשון אם טעה היחיד אחר ז' בחשון ושאל אינו חוזר, ובלא צריכה חוזר, ועיין בכה"ח אות ח'.

והגם שהתאריך ז' בחשון בא"י קבעו אותו בזמן עולי רגלים כדי שיחזור האחרון עד נהר פרת, מ"מ כתב הר"ן דגם בזמננו מתאספים מכל הסביבות לירושלים ברגל ומשום עולים אלו ג"כ היתה התקנה, ב"י, כה"ח אות ט'.

י. אם לא שאל כליל ז' בחשון בא"י אין מחזירין אותו, כ"כ הלק"ט ח"א סי' ע"ג, אבל הברכי יוסף כתב דצריך לחזור ולצאת מידי ספק יחזור בתורת נדבה, כה"ח אות י'. עיי"ש ד"א מטעם דתפילת ערבית רשות וצ"ע.

י. מי שיצא לחו"ל מא"י או בן חו"ל שבא לארץ ישראל ינהג בשאלת הגשם כפי המקום שנמצא שם, דבן חו"ל הוא צריך חיי שעה שם כבני א"י, ובן א"י בחו"ל הוא יחיד בחו"ל ואין היחיד שואל כך נראה מסקנת הכה"ח באות י"א מברכי יוסף. ועיין שם דעת הרדב"ז שתלוי אם בדעתו לחזור בזמן שאילת הגשמים או לאו.

י. בן א"י שהיה נוהג כהרדב"ז הנ"ל. שנסע לחו"ל ונעשה ש"ץ אחרי ז' בחשון בלחש ישאל כבני א"י ובחזרת הש"ץ לא ישאל כבני חו"ל, כה"ח אות י"ב.

י. בן א"י שהתחיל כבר בז' בחשון לשאול גשם ויצא לחו"ל אף שאין דעתו לחזור ימשיך לומר בחו"ל כמו שהתחיל כבר שלא יראה כחוכא ואיטלולא, ברכי יוסף אות ו'.

כ. ועד בכלל. אמנם אם טעה והתפלל של חול ביו"ט ונזכר בברכת השנים שהדין שגומר הברכה, שואל גשם כ"כ הפרישה אבל המ"א בס"ק ב' כתב בכה"ג דאינו שואל, והעלה בכה"ח אות ט"ז דמשום שיש בזה פלוגתא מפסיק באמצע הברכה וחוזר לתפילת יו"ט.

ל. ברכות ל"ג, ופסחים קי"ג. והטעם משום שאסור לתבוע צרכיו קודם ההבדלה, ועוד שאם אין בינה אינו יודע להבדיל.

י. אם נאנס ולא התפלל ערבית במו"ש שמתפלל בשחרית שתיים, ראשונה שחרית והשניה לתשלומין יש מחלוקת אם אומר אתה חוננתנו בשניה ושב ואל תעשה עדיף, כה"ח אות ג'.

וכן אונן אחר הקבורה כשמתפלל שחרית אחר הקבורה לא יאמר אתה חוננתנו בתפלתו, שם באות ה' מברכי יוסף.

מ. ואסור במלאכה עד שיאמר המבדיל בין קודש לחול, מ"א ס"ק ב'.

שהבדיל: על הכוס צריך לחזור ולהבדיל בתפלה. ^ו

עין משפט י.

או"ח סימן קיד פעיף ה

ה. ו. בימות הגשמים אם לא אמר מוריד הגשם מחזירין אותו ^ז, והוא שלא הזכיר טל, אבל אם הזכיר טל ^ח אין מחזירין אותו.

עין משפט כ.

או"ח סימן קיז פעיף ד

ה. ד. לא שאל גשם בימות הגשמים מחזירין אותו אע"פ ששאל טל, אבל שאל גשם ולא טל אין מחזירין אותו.

עין משפט ל.מ.

או"ח סימן רצד פעיף א

עיין לעיל עין משפט ח.ט.

עין משפט נ.

או"ח סימן רו פעיף ו

ו. ט. נטל בידו פרי לאכלו ובירך עליו ונפל מידו ונאבד או נמאס ^י צריך לחזור ולברך אע"פ שהיה מאותו המין לפניו כשבירך על הראשון.

הגה: והוא שלא היה דעתו עליו לאכל עוד ממה שלפניו ^ק.

נ. או עשה מלאכה קודם שהבדיל על הכוס, והיינו בלא אמר ברוך המבדיל בין קודש לחול, ועיין בב"ה שהביא מחלוקת בזה.

ס. הגם שקי"ל אם טעם מבדיל כמ"ש בסי' רצ"ט סעיף ה', מ"מ כיון שאכל באיסור קרינן ביה טעה וצריך לחזור ולהתפלל, ב"י, וט"ז ס"ק ב'. ואחרי שחזר והבדיל בתפלה מבדיל על הכוס, ואם טעה והבדיל על הכוס לפני שחזר להתפלל אפשר דא"צ לחזור ולהתפלל, ממשב"ז, כה"ח אות י"א.

ז. וכשאומר מדע והשכל יזהר לומר עם שי"ן שמאלית שלא ישמע ח"ו שיכול בנים ח"ו. ע. ואינו יכול לאומרה בשומע תפלה דכאן זה שבח ואינו יכול לומר שבח בשומע תפלה שהיא תחנונים, אבל בטעה בשאלה בברכת השנים יכול לאומרה בשומע תפלה שזה בקשה ותחנונים, כה"ח אות ל"ה.

פ. כיון שבגבורות אין אנו שואלים אלא מזכירים שבח להקב"ה ולכן בדיעבד אם שבחו בטל הוי שבח ואין מחזירין אותו, אבל בלא שבח כלל מחזירין אותו, כה"ח אות ל"ו מב"י.

צ. פרי שיש חשש שמא התליע יש לפותחו ולבודקו לפני הברכה.

ק. נקטינן דגם לדעת השו"ע כך הוא לדינא, כה"ח אות מ"ב.

י. וצריך לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד על שהוציא שם שמים לבטלה. ואם אמר כשנפל ברוך אתה ה' ולא אמר עדיין אלהינו י יסיים למדני חוקיך" שיהיה נראה כקורא פסוק, ואין כאן שם שמים לבטלה.

יא. העומד על אמת המים מברך ושותה ש אע"פ שהמים ששותה לא היו לפניו כשבירך משום שלכך נתכוון תחלה.

הגה: ועיין בסי' ר"ט סעיף א' בבירך בטעות מה דינו.

או"ח סימן רטו סעיף ד

ד. כל המברך ברכה שאינה צריכה הרי זה נושא שם שמים לשוא ת, והרי הוא כנשבע לשוא א ואסור לענות אחריו.

או"ח סימן רצד סעיף א

עין משפט ס.

עיינ לעיל עין משפט ח.ט.

ז. ואם אמר אלהי ולא אמר "נו" יסיים "אלהי ישראל אבינו מעולם ועד עולם" שזה פסוק בדברי הימים, ומ"מ גם אחר זה יאמר בשכמל"ו. כה"ח מ"ד.

ז. ואם שותה בידי יוש להטבילם או לעשות נט"י ואח"כ ישתה בהם כמ"ש בסי' קנ"ח ובכה"ח שם אות ס"א.

ת. ועובר משום "לא תשא" ברכות ל"ג ע"א, ועיין בכה"ח אות כ"ב אם הלאו מן התורה. וזו מזכיר פסוקי המקרא שיש בהם שם ה', באימה וכיראה יכול גם לשורר בו בברכת חתן וכלה, כה"ח אות כ"ד.

ז. גם באומר שם ה' בלעז או בלשון תרגום או בלשון חול יש בזה איסור הזכרת השם לבטלה, פ"ת ביו"ד סי' שכ"ח אות א'. כה"ח אות כ"ז.

אם הביאו לפניו פירות קודם ברהמ"ז יש אומרים דיברך עליהם לפני ברכת המזון כדי שלא לגרום ברכה אחרונה שאינה צריכה, וי"א דבשבת שצריך להרבות בברכות אין איסור להניחם עד אחר בהמ"ז, כה"ח אות ל'.

א. וע"כ בכל ספק ברכות נקטינן להקל אפי' נגד מר"ן, חוץ ממקום שנהגו שאנו אומרים הלך אחר המנהג, כה"ח אות ל"ג.

גם הקורא בס"ת וטעה יזהר שלא לחזור על שם השם לבד אלא יחזור מתחילת הפסוק או מאמצעיתו, כה"ח אות ל"ו.

דף לג:

עין משפט ב. אר"ח סימן תצא פעיף ב

ב. יו"ט שחל להיות במוצאי שבת אומר באתה בחרתנו, ותודיענו וכו'.

עין משפט ד. אר"ח סימן קכא פעיף ב

ב. האומר מודים מודים א משתקין אותו.

עין משפט ה. אר"ח סימן רכב פעיף ג

ג. חייב אדם לברך על הרעה בדעת שלמה ובנפש חפצה כדרך שמברך בשמחה על הטובה, כי הרעה לעובדי השם היא שמחתם וטובתם, כיון שמקבל באהבה מה שגזר עליו השם נמצא שבקבלת רעה זו הוא עובד את השם שהיא שמחה לו.

עין משפט ו. אר"ח סימן קיג פעיף ט

י. אין להוסיף על תארו של הקב"ה משום שאין לשנות ממשפט שטבעו חכמים בתפלה, אבל בתחנונים או בקשות שאדם אומר לעצמו מותר, ומ"מ מי שירצה להאריך בשבחו של מקום נכון שיאמר השבח בפסוקים.

עין משפט ז. אר"ח סימן קא פעיף ט

י. אסור לומר שמע ב' פעמים ד בין שכופל התיבות שאומר שמע בין

ב. ואם שכח ולא אמר ותודיענו א"צ לחזור, כיון שעתידי לאומרו על הכוס. כה"ח אות י.

ו הגר"א היה משתדל במוצאי יו"ט לטעום חמץ, והיה נמנע מלאכול מצה אחר הפסח כדי להראות שאין עושין ואוכלין אותה להנאה אלא מפני גזירת הבורא.

ג. משום דנראה שמודה לב' רשויות, וכמו האומר שמע שמע, גמ' ברכות ל"ג.

ד. לפי הירושלמי ביחיד מותר ורק בצבור אסור, אך מגמ' דידן וכן משמעות השו"ע אין חילוק וגם ביחיד אסור, וכ"כ הפרמ"ג ודלא כהב"ח והפר"ח, כה"ח אות ל"ד.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שכופל הפסוק ראשון ה כדי שלא יראה ח"ו ב' רשויות.

ה. וְבִקְרִיאַת שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגְּוּם כְּשִׁמְגִיעַ לְפִסּוּק שִׁמְעַ יִשְׂרָאֵל יִקְרָא בְּפַעַם הַשְּׁנִיָּה בְּלַחֲשׁ, אַךְ י"א דְּבִזָּה אֵין לַחֹשׁ שֶׁהָרִי קוֹרֵא כֹל הַפְּסוּקִים פַּעַמַיִם. כַּה"ח אוֹת ל"ה.

ו. וְאַחֲרֵי פִסּוּק רֵאשׁוֹן מֵעִיקֵר הַדִּין יִכּוֹל לְכַפּוֹל שֶׁאֵר הַפְּסוּקִים אַךְ י"א דָּגַם שֶׁאֵר הַפְּסוּקִים אֵין לְכַפּוֹל וְהוּא מְדַבְּרֵי הַמַּאֲרִי בְּמַגִּילָה דָּף כ"ה, וְע"כ יֵשׁ לִיזְהַר גַּם בְּשֶׁאֵר הַפְּסוּקִים, כַּה"ח אוֹת ל"ו.